

37 E 54
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

Haemoptys, seu sanguinis sputo:

QUAM

ANNUENTE DEO O. M.

EX AUCTORITATE

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI

ET NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO:

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE AC LEGITIME CONSEQUENDIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

GULIELMUS PATTEN, HIBERNUS.

AD DIEM VI. ID. JUN. HORA QUOQUE SOLITIS.

Cernis t molli sanguis pulmone remissus,

Ad - gias certo limite ducat aquas. Ovid.

EDINBURGI,

Apud T. & W. RUDDIMANNOS. M. DCC. LIII.

1828

VIRO PRAESTANTI,
GEORGIO MARTIN, M. D.

OB VIRTUTEM VIX AEMULANDAM,
BENEVOLENTIAM, ET HUMANITATEM
ERGA OMNES, NON MINUS,
QUAM MEDICINAE PERITIAM,
CONSPICUO;
QUI AMICIS ET AEGRIS NUNQUAM
DEFUIT;
PATRONO SUO DIGNISSIMO;

NEC NON
SPECTABILI ET ERUDITO VIRO,
RICHARDO WELD, M. D.

OB MULTIFARIAM ERUDITIONEM
INSIGNEMQUE IN ARTE APOLLINEA SOLERTIAM,
NOMEN VERE MAGNUM
ADEPTO;
SIMUL ET VITAE INTEGRITATIS,
MORUM ELEGANTIAE,
ET INGENII SUAVITATIS,
OPTIMUM EXEMPLUM OMNIBUS
EXHIBENTI,
HANC QUALEM CUNQUE DISSERTATIONEM
PRIMOS SUOS IN ARTE MEDICA CONATUS,
IN GRATI ANIMI TESTIMONIUM,
SUMMA EXISTIMATIONE
ET OBSERVANTIA,
OFFERT,
GULIELMUS PATTEN.

REPORT OF THE
COMMISSIONER OF THE
LAND OFFICE

FOR THE YEAR 1880

IN RESPONSE TO A RESOLUTION
PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
JANUARY 28, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
FEBRUARY 11, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
MARCH 1, 1880

AND
A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MARCH 1, 1880

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

D E

— *Haemoptysi, seu sanguinis sputo.*

UNICUIQUE teneram pulmonum substantiam, celeremque sanguinis per eos delati circuitum, et actiones eorum reciprocas in aëris inspiratione et expulsiōe, dum vivimus, perpendenti, non mirum videbitur, quod hocce viscus variis morbis, haud omnino periculo carentibus, vexetur; nam heu! eorum plerique summum periculum portendunt, et toti machinae humanae ruinam minantur.

DE omnibus pulmonum morbis verba facere, inceptum mihi nimis arduum esset, et ultra limites dissertatiuncularum, quae hujusmodi occasionibus edi solent, excurreret; quamobrem ut inclytæ hujus Academiae legibus morem geram, de Haemoptysi, ut morbo aliquando satis gravi, paucis differere, animum induxi; id enim pensi ad ingenii nostri modulum, atque in re medica experientiam, accommodatius esse visum est.

A

VETUS

VETUS hicce morbus, nunquam parvi momenti aestimandus, sedulam nostram investigationem bene meretur; quia frequenter multis malis originem praebet, et saepissime, morbum, Britanniae incolis admodum infestum, phthisin pulmonalem, producit.

LICET haecce haemorrhagia nunquam non frequens fuisse videatur, mirum tamen est, frequentiore non esse; quippe cum vasa sanguifera, in furculos, et propagines perquam exiles dividantur, cumque per illos, inter se multifariam complicatos et intortos, sanguis rapidissime deferatur, vix concipi potest, quomodo circulatio ejus adeo perplexa et tortuosa absque impedimento, aut interruptione perageretur. Praeterea hujus morbi vel praesentia mentem aequae adstantium atque aegri summo terrore incutit; nam ut cum Aretaeo * loquar, " Quis est
" adeo firmo et constanti animo, qui se jugulationi simile quiddam passum esse conspiciens, non futuram
" mortem vereatur, et perhorrescat? Nam et grandiora animalia et robustiora, quales tauri sunt, sanguinis profusione celerrime perduntur."

HICCE morbus a Graecis Haemoptöe, Haemoptysis; a Latinis rejectio, vel sanguinis sputum, ab *αἷμα* et *πτύω* sic vocatus, est sanguinis rubri per asperam arteriam cum tussi juncta, evacuatio. Salutiferae artis omnes pene vetustiores patres, sub nomine haemoptyseôs, evacuationem aliquam sanguinis per os intellexerunt; sed in
hac

* Aretaeus Capp. de caus. et sign. morb. acut. lib. ii. cap. 11.

hac dissertatione, haemorrhagia pulmonalis, a causis solummodo internis ortum ducens, et quae sola secundum Aretaeum * ἀναγωγή, vel reiectio, vocari debet, dicenda est. Quum autem sanguis e pulmonibus, aspera arteria, faucibus, vel stomacho derivetur, non abs re erit, priusquam ulterius progrediamur, quaedam indicia exhibere, unde sententiam nostram maiore cum fiducia proferamus, a qua parte singulari sanguis ejiciatur.

VETUSTISSIMI auctores †, tussim, ut signum certissimum, quod sanguis à pulmone proveniat, praebent. Hinc Hippocrates ‡, semper ut medicinae pater celebrandus, dicit, Ὅσοι αἷμα ἀφ' ὧδ' ἀναπύουσι, τῷ τοιοῦτον ἐκ τῷ πλεύμονι ἢ τοιαύτη ἀναγωγή γίνεται. Nam licet nos confiteri oporteat, quod nonnunquam, quando sanguis magno cum impetu ad pulmones ruit, nixus aegri vomico propius, quam tussi, appropinquat; quantitate tamen sanguinis reiectione diminuta, tussis plane sequitur, et omnibus adstantibus sese manifestat.

Si vasa ulla, in asperae arteriae trunco dispersae, Haemorrhagiae sint scaturigines, ut accidere potest, tunc sanguinem cum tussi evomit aeger, et, nisi titillationis sensus in parte affecta, vel prope eam, percepta sit, hic casus pro praecedenti haberi potest.

CUM

* Aretaeus Capp. de caus. et sign. morb. acut. lib. ii. cap. 11.

† Cornel. Celsus de med. lib. iv. c. 4. p. 202. Lommii observ. medicin. lib. ii. p. 141. Sennerti opera omnia, lib. ii. pars 3. vol. 3. p. 350. Aretaeus loco antea citato.

‡ Hippocrat. aphor. sect. 5. §. 13.

4 * DISSERTATIO MEDICA

CUM sanguis à faucibus, vel partibus vicinis, destillet, titillatio, absque ulla, vel cum parva saltem tussi, aegrum afficit: sed quando stomachus fit sanguinis extravasati receptaculum, niger, concretusque evomitur; si à vena, ut Aretaeus habet, multo nigrior, compactiorque est; nausea praeterea semper magna adest, cum sensu ponderis circa hanc partem: et per haec symptomata, à reliquis hujus morbi speciebus facile satis distinguitur. Haec omnia à Lommio * paucis hisce verbis observantur: “ Cae-
 “ terum, qui ex faucibus, et gurgulione, sanguis fertur,
 “ is sreatu pellitur; qui ex ipso ore, simplice sputatio-
 “ ne; qui ex ventriculo, vomitu; qui ex thorace et
 “ pulmone, valida tussi.”

OPUS nunc erit, quo causae variae et multiplices hujus haemorrhagiae melius innotescant, quaedam de pulmonum structura praemittere.

† PULMONUM viscus ex infinito numero cellularum membranarum, et diversorum generum vasorum inter has cellulas expansorum, potissimum constat. Omnibus hisce cellulis innumeris, et inter se, et cum asperae arteriae ramis, communicatio est: inter vasorum plexus reticulares super vesiculas reptantes, nonnulli parvi rami laterales orificia, in cellulas vel vesiculas hiantia, habent; vaporem tenuem exhalant, qui perpetuo effugit, et pulmonariam

* Lommus loco antea citato.

† Winslow traité anat. de poitrine, sect. 9. §. 99.

monariam facit perspirationem. Hic † etiam observandum est, arteriarum ramificationes magnitudine et numero venas superare, quae in omnibus aliis corporis partibus numerosiores et majores sunt: praeterea, in asperae arteriae tunica cellulari, et ramis ejus omnibus, praecipue majoribus, multae ‡ glandulae sedes suas tenent, quae magnam vasorum seriem iis distributam habent, ad liquidum secernendum, ab injuriis aëris partes ejus omnes interiores defendendum, bene à provida natura accommodatam. Vasa omnia haec ad has glandulas pertinentia arteriae et venae pulmonariae sunt rami; et cum posteriore ††, arteria bronchialis, quae pulmonum nutritioni inservit, frequenter anastomosin facere videtur.

HIS de pulmonibus et eorum vasis praemissis, luculenter apparet, quod quicquid horum vasorum admodum minutorum, diametros ita augere valeat, ut sanguis facile per ea transitum sibi invenire queat in cellulas, vel bronchia pulmonum, evidenter Haemoptoën, vel sanguinis sputum, secum ferat.

MULTAE atque diversae sunt hujus morbi causae: praecipuas vero à sequentibus deducere conabimur.

§. I. A plethora, vel sanguinis boni nimia quantitate.
-----Totum systema vasculare in plethora praeter naturam distendi, pro certo habemus; et haec distensio variis modis corpus afficere, et innumeris fere morbis

B

occasionem

† Winslow ibid. §. 114.

‡ Id. ibidem. §. 134.

†† Id. ibidem, §. 122.

6 DISSERTATIO MEDICA

occasionem praeberere potest. Ab hoc fonte clarissimus auctor *, qui Boërhaavii aphorismos suis commentariis illustravit, vasorum rupturas, imprimis in illis locis corporis, ubi tenerrima sunt, deducit; “ hinc, inquit, toties in cerebro ruptae arteriae in plethoricis lethalem fecerunt apoplexiam : fractis à distendenti sanguine pulmonum vasis, tam frequens observata fuit in plethoricis Haemoptoë :” nam certe, si pulmonum vasa, ob eorum tenuem structuram, impulsui sanguinis, à plethora aucto, minus resistere valeant, quam caetera aliarum corporis partium, tunc vel orificia eorum in bronchia adeo dilatantur, ut globulos rubros transire sinant; unde venit Haemoptoë per anastomosin : vel, si per plethoram multum distendantur, aliquorum vasorum tunicae disrumpuntur; unde Haemoptysis per diaeresin sequitur : quod Hippocrates † docet, huic doctrinae admodum consentaneum est; nam observat, hunc morbum inter juniores frequentiores esse. Et verbis gravissimi Sydenhami ‡ hoc ulterius stabilitur, dicentis, Haemoptoë, etiam in aestatis ac veris confinio, homines calidioris temperamenti, at minus robusti, adoritur, et quorum pulmones minus recte valent, praesentibus item juniores.”

CUM ad ἀκμὴν suam proveniant homines, solida rigidiora fiunt, atque distentionem priorem amittunt, aequilibrii genus inter solida et fluida incipit; liquorum
tamen

* Van Swieten, vol. 1. p. 156.

† Hippocrat. aphor. sect. 3 et §. 29.

‡ Sydenhami oper. omn. p. 361 et 362.

tamen quantitate ut antea augescente, sanguinis moles majore quantitate accumulatur, quam quae nutritioni sufficiat; quare plethoram, et quæ sequuntur, necesse est subire.

FEMINIS haud ita frequenter hoc malum ac viris accidit; nam illæ, ea aetate, qua ad maturitatem perventum est corpus, singulis mensibus quantitatem sanguinis amittunt; unde plethora effectusque ejus minuuntur, et vasa nimiae distentionis periculo liberantur. Hoc fluxu autem periodico ullo modo deficiente, facillime huic morbo obnoxiae fiunt: inter viros etiam, periodicis evacuationibus à pueritia assuetos, ut haemorrhoidibus †, narium haemorrhagiis, et similibus, hicce morbus haud infrequens est; et sane, historia * admodum rara, legitur, hominis cujusdam, qui periodice certam sanguinis portiunculam evacuare solitus est à pollice sinistro; ferro autem candente parte adusta, evacuatio cohibita est; sed postea gravi Haemoptysi afflictus fuit.

PRAETER plethoram universalem, thoracis mala conformatio accumulationem sanguinis hic afficit; atque morbum, eodem prope modo, quo plethora, producit. Hinc ‡ homines, pectoribus depressis, et collis longioribus, huic morbo, atque phthisi consequenti, magis obnoxii sunt.

TUMORES

† Hoffm. opera omnia, vol. 4. p. 203. edit. Genev. 6 tom.

* Philos. transact. n. 272.

‡ Galen. de temperamentis, lib. 2. cap. 6.

8 DISSERTATIO MEDICA

TUMORES similiter thoracis partem internam occupantes, hunc morbum efficiunt: risus, tussis, sternutatio, cantus, et tales motus vehementes sanguinem in vasis pulmonariis accumulando, et sic inde praeter dimensiones naturales distendendo, inter hujus haemorrhagiae causas frequentissimas, merito numerantur.

§ 2. A sanguinis impetu nimis aucto.— Omne exercitium, vel aliquid stimulum quendam vasis impertiens, et actiones eorum in fluida augens, in hunc finem tendit; sed nil fermentationem aut tumultum quendam in sanguine citius commovet, quam animi varia pathemata. Nam simul ac homo contumeliae cujusdam cogitatione afficitur, cor velociter, fortiterque se contrahit, pulsus, ex consequentia hujus, fit magnus, atque velox; calor augetur, tumet facies, scintillant oculi; imo ardens febris aliquando excitatur. Liqueurum spiritu^{rum} ~~um~~ ^{rum} ulus nimis liberalis, multaeque in rebus non-naturalibus omissiones, idem efficient; modica enim ebrietas, rarefacta vena, sanguinis sputum movet, ut Aretaeus observat: hae variae causae haemoptysin per anastomosin, vel diacresin secundum eorum violentiam producant.

§ 3. A vasorum nimia laxitate.— Omnes solidorum laxorum causas non hujus loci est enumerare; ad nostrum propositum observare sat erit, quando vasa nimis debilia sunt, et cor in systole sua contenta ex claustris suis evacuare pergit, totum systema vasculare necessario fore nimis distentum, et dum vasa adeo sanguine turgent,
cunt,

cunt, rupturam a levissima etiam causa accidere. Cum hac doctrina verba Cl. van Swieten * bene coincidunt, quae ita sese habent ; “ Dum tener nimis pulmo impetum sanguinis corde expulsi ferre nequit, ruptis vasibus, haemoptoe, et toties inde immedicabilis phthisis.”

§ 4. A fluidorum nimia tenuitate.— Bene notum est, mercurialium, saponaceorum, et salinorum medicamentorum usum, cibum similis naturae, in biliariis ductibus obstructions, sanguinem nimis fluidum reddere ; et si gradum quendam transcendat, fluida per vasorum tenuia orificia transpirabunt, et haemoptoen per diapedesin producent. Ab hoc fonte sputum sanguinis, aequae ac aliae haemorrhagiae, ultima febrium hecticarum periodo, et post salivationes, contingunt. Ante aliquot annos, aeger in nosocomio regio decumbens, longo medicaminum dissolventium usu, sanguinem adeo fluidum factum habuit, ut non solum per vasorum pulmonalium orificia transiret, sed etiam per cutis poros.

§ 5. A fluidorum acrimonia.— Fluidorum acrimonia variis modis generatur, ut acris cibi, vel medicamentorum similis naturae usu, aëre humido, pluvioso et nebuloso, aqua corrupta, magnaue morborum caterva: ab his causis aegris, scorbuto, vel acri catarrho laborantibus, hicce morbus saepe accidit. In morbis malignis epidemicis, ut variolis, morbillis, peste, et similiter a veneno assumpto, aliquando haemoptoe contingit. Quan-

C

do

* Vol. 1. p. 27.

do humores acrimonia ita sunt imbuti, ut vasa erodant, haemoptœ tunc per diabrosin fieri solet.

CAUSIS morbi praecipuis jam enarratis, diagnosis hujus haemorrhagiae nunc est aggredienda. Sanguinis jam erupturi signa ita sese habent. Sensus in pectore gravativus, cum oppletionem quadam, seu angustia, horripilationes, frigorisque sensus, extremitates corporis percurrans, inter prima symptomata, imminētis periculi indicia praebent: somnus fit aegro turbulentus; anxius et irrequietus evadit; de molestia quadam, nescit fere qualem, conqueritur; solito calidior est: tunc dolor pectoris sequitur, primo tantum obtusus, sed magis dilacerans fit, et aeger quasi acus puncturam in pulmone vel bronchiis sentit; dein undulatorius quasi motus in pectore, cum pruriente aliquo sensu, per totum asperae arteriae tractum sese manifestat: rejicitur tandem sputum striis sanguineis permixtum, sensim, sensimque magis sanguinolentum; donec sanguis cum tussi floridus, coccineus, atque spumans, purus exit. Aliquando placido magis, quam violento conamine, nunc pleniore, nunc pauciore rivo exitum sibi facit sanguis. Per tempus aliquod cessat hoc profluvium, et iterum per vices invadit; ultra decennium, etiam ad triginta annorum spatium durare se vidisse, testatur Tulpus *. Si haemorrhagia sit perquam magna, sanguis cum strepitu pulmonis, fibris, membranulis, vasculis arteriosis, venosis

* Lib. II. cap. xi.

sis, vel etiam bronchialibus, evomitur. Pulsus est mol-
lis, parvus, et plerumque undosus †.

SANGUINE per anastomofin rejecto, parva tantum
quantitas evacuatur, sine dolore vel aliqua tussi molesta. In
diapedesi eadem symptomata patent; sanguis autem se-
rosae magis naturae est. A diaeresi autem haemorrha-
gia facta, sanguis rivo copiosiore fluit, coccineus et spu-
mans, cum tussi satis magna, et periculo suffocationis.
Horum nihil Lommii * sagacitatem effugit, dicentis,
“ Quod si factum à disrupta vena, praecipue grandiori,
“ fuerit, ubertim sanguis, quasi vomitu quodam prorum-
“ pit, adeo ut interdum pelves etiam implēsse visus est.”

QUUM haemoptoe à diabrosi, vel vasorum erosione, o-
riginem suam ducit, falsus sapor in ore antegreditur,
et humor valde acer in fauces saepe regurgitat; tussis
molesta et sicca est; sanguinis color prae acrimonia, vel
puris, vel saniei mixtura, multum discoloratur. In hoc
effectu anxietates summae post pastum, et sub noctis
tempore, aegrum dormientem obsident; insomnijs,
et leni mordenti circa pectus calore vexatur: sanguis
primo parva tantum quantitate ejicitur, sed causa, ut
antea, existente, et vasis majoribus erosis, haemorrha-
gia quotidie augebitur, et cumulator indies veniet cruor,
cum nec ullus externus casus, aut injuria accesserint;
putrefacti tandem humores deveniunt; calores hectici,
et

† Boerhaav. Aphor. § 1199.

* Lomm. obs. medicinal. lib. II. p. 142.

et sudores nocturni vires profligant ; quod extuffitur pessimi odoris et saporis est ; exulcerato pulmone, tabidus tandem aeger evadit.

INTERIM aliquando varia post sanguinis effusionem restant symptomata, nimirum insignes pectoris dolores tensivi, totius corporis languor, somnus longo tempore postea turbulentus, dejecta adpetentia, dolor vehemens pectus aut dorsum occupans : sed omnia haec symptomata, morbo curato, lento passu se fugae dant.

DISSERTATIONIS hujus ordo nunc postulat, ut omnium horum symptomatum jam memoratorum rationem reddamus ; sed opus admodum inutile esset, plerisque eorum primo fere intuitu patentibus ; quae autem non tam conspicua sunt, omnibus in arte versatis fatis manifesta apparebunt, si nimii sanguinis effectus in ipsis vasis pulmonariis collecti, vel sanguinis periculum inter cellulas extravasati, perpendant ; nam horum nulla, ut ab oeconomiae animalis scimus legibus, accidunt, quin multa vasa, diametris suis minui debent, sanguinisque aliquo modo circuitum retardari oportet ; et ab hoc fonte suffocationis sensus, anxietas, pulsusque parvus sponte patent. Ab hac eadem origine omnia alia symptomata facile deducuntur ; dum aër sanguine bronchiis extravasato permisceatur, quando evacuatur, spumantem consistentiam acquirit ; quia sanguis, laesis sanguineis vasis effluens in aëria vasa pulmonis cum aëre mixtus, spumescit ; unde tunc per asperam arteriam cruorem

rem spumofum eructant. Haec autem quoad caufas morbique diagnofin fufficiant.

INTER haemorrhagias periculofiffimas certe ab omnibus numerabitur hicce morbus, cum pulmones, ut viscus, actio cujus ad vitalem auram trahendam absolute neceffaria est, animis reputent, et penfum quam difficile fit omnem sanguinem hic extravafatum, penitus evacuare, atque funefta fymptomata, quae ejus ftagnatio producat, amovere; nam, cum pulmones ex infinito cellularum numero fint compofiti, vafa eorum tenuia rupta oportet, fuos liquores in cavitatem harum veficularum effundere, qui fic extravafati, et hic ftagnantes, coagulabunt, corrumpentur, et in putrefactionem citius hic vertentur, quam in reliquis corporis humani partibus, ob aëris continuam admiiffionem. Hisce aliquamdiu perftantibus, fibrae tenerae, partes interiores harum veficularum investientes, inflammantur, et cito eroduntur. Hinc fuppuratio, phthifis, mors; et eodem tempore dicti Hippocratici † apparet veritas, ἐπὶ αἵματι πύσι, πύσι πύσις, κακόν.

PRAETER sanguinem nutritioni pulmonum infervientem, tota reliqua massa fanguinea, eodem tempore, quo reliquas corporis partes tranfit, per pulmones propellitur; itaque fieri non poteft, quin fanguis, momento, atque velocitate majore hic moveatur; et ab hac confideratione, periculum fane imminens fe fe prodit, ne vafa coalefcencia de-

D

nuo

† Hippocrat. aphor. Sect. 7. §. 15.

nuo separentur, et haemorrhagia majore impetu recrudescat.

IN regionibus calidioribus, ubi fluida atmosphaerae calore multum sunt rarefacta, aeger saepe occidit prae sanguinis defectu, vel è penuria virium ad eum expellendum, suffocatur; at observandum est, quod in hisce frigidioribus regionibus vomica pulmonum sit ejus frequentior sequela; nam frigus orificia vasorum contrahit, et coagulationem sanguinis facit; unde pessima symptomata origines suas ducunt.

Quo longius hic morbus perstat, semper in pejus ru-
it. Galenus † scribit, omnes hoc morbo laborantes, qui primo haemorrhagiae die opera sua usi fuerunt, et aliquos post secundum, aut etiam tertium diem, sanatos esse; quos autem phlegmone corripuit, ut jam febricitarent, eorum sane nullum perfecte restitutum fuisse.

Haemorrhagia haec non aequè periculosa in feminis ac viris est; nam in illis à mensium obstructione frequenter oritur; tali autem obstructione remota, et mensium profluvio restituto, haemorrhagia prior desinit. Hippocrati † hoc certe olim innotuit, ut ex hisce verbis patet, γυναι-
κὶ αἷμα ἐμύσῃ, τῶν καταμηνίων ῥαγύνων, λύσις γίνεταί; nam ad hanc haemorrhagiam, aequè ac sanguinis vomitum, spectat hic aphorismus.

QUANDO

† Method. medend. lib. 5. cap. 13 et 14.

† Hippocrat. aphor. sect. 5. §. 32.

QUANDO à Diaeresi, vel vasorum ruptura, provenit haemorrhagia, valde periculosa est: si vas ruptum sit magnum, aeger è medio saepe tollitur, praeter omnem salutariae artis spem. Praeterea, vase consolidato, causa etiam levissima haemorrhagiae reditum praebet; et quo saepius redit, mens medici terrore majore incuti debet; nam, ut verbis clarissimi Hoffmanni † hac de re utar; “ Quo frequentiores hujus profluvii sanguinis sunt “ recursus, eo major pulmonum ad illud subeundum “ inducitur dispositio, ideoque etiam curatio redditur “ longe difficilior.”

SI vasa per diabrosin sint rupta, haemorrhagia tunc lethalis aestimatur *, et sane merito; humoribus enim tali acrimonia inquinatis, ut vasa tenera pulmonis erodere possint, aegri saepissime è vita prius migrant, quam medicamina prodesse valeant.

HAEMOPTYSIS à vomicis, aut pulmonum polyposis concretionibus magnum periculum secum fert; haemorrhagia ab hisce causis proveniente nunquam non fere mortem inferente.

SI aeger, haemorrhagia cessante, et vasis consolidatis, libera respiratione, sine dolore juncto, fruatur; tussi non molestetur; et si perditas vires recuperet; haec signa optima

† Hoffman. loco antea citato.

* Boerhaavii praelect. ab Hallero, vol. 7. p. 35.

ptima sunt †, et ab eorum duratione, judicia feramus, quod phthisis futurae non immineat periculum: sed si contra, dyspnoea, sensus gravativus, virium labefactatio et prostratus appetitus ingruant, adventum phthisis merito perhorrescamus.

Hujus morbi curatio summa cum cautela semper est aggredienda; nam in hac re parvus tantum neglectus, phthisin, vel pulmonis vomicum produceret, et aegri ruinam.

Indicationes curativae, quae sponte patent, in his sunt positae.

1. Haemorrhagiam sistendo.
2. Vasa rupta consolidando.
3. Haemorrhagiae reditum, vel symptomatum pejorum aggressionem praecavendo.

Multi auctores, morbi causas procatare'ticas haud perpendentes, quo hunc primum scopum attingant, quaedam medicamina, vulgo specifica dicta, ad sidera tollunt: Mortonus * corticem Peruvianum, quasi remedium Herculeum, celebrat; " ab hujus, inquit, usu, plus quam à
" lactea diaeta, vel ab aliquo alio medicaminum appa-
" tu, ad praecavendam haemorrhagiam ab aestu sangui-
" nis proveniente, merito expectari potest." Apud a-
lios

† Theatrum tabidorum à Christ. Bennet. p. 98.

* Mortoni phthisiologia.

lios Tinct. Antiphthis. à reliquis omnibus medicamentis palmam praeripit; sed in hujus dissertationis sequela, periculum à talibus adstringentibus palam patefcet.

§. I. PLETHORA autem morbo occasionem praebente, evidens est, haemorrhagiam, venaesectione, donec vasa separata collabuntur, repetita, cohiberi posse, diminuta sanguinis quantitate, et viribus vitae labefactatis. Ad eundem finem veteres medici * scarificationes, super brachia, et crura, ligaturas, multis encomiis nobis commendant.

TALIA lenia cathartica, qualia sine stimulo agunt, ut manna, salesque neutrales, in hoc etiam casu nostras laudes merentur: clysmata leniter refrigerantia frequenter injici debent, donec omne periculum à sanguinis fluxu revertente procul abfuerit. Hirudines † venis haemorrhoidalibus applicatae, praesertim si aeger huic evacuationi olim esset obnoxius, multum solatii promittunt.

MULTI etiam in laudibus pediluvii haud silent; et clarissimus Hoffmannus † in hoc morbo hisce verbis id celebrat; “ Excellentis ac fere divinae virtutis sunt pediluvia, ex pluviali, vel etiam fluviali aqua, furfuribus tritici, vel floribus chamaemeli concinnata: quam enim illa praestantem vim humores à pectore derivandi
E “ possi-

* Celsus ut antea. Aretaeus de curat. morb. acut. lib. ii. cap. 2.

† River. praxis de sang. sputo, p. 75. Sennert. lib. ii. pars 2. vol. 3. p. 299.

† Hoffm. loco prius citato.

“ possideant, facile apparet; quantam in haemoptico
 “ affectu spondeant utilitatem, maxime si eo tempore
 “ saepius et bis quotidie adhibeantur, quo nova sangui-
 “ nis imminet eruptio.” At hic cavendum est, ne pe-
 diluvium nimium caloris in se habeat; sic enim morbus,
 omniaque ejus symptomata in pejus facile ruerent.

Aër, quem aeger trahit, debet esse purus et serenus,
 qui nec nimio aestu calet, nec nimis frigescit, et qui sa-
 lutaribus ventis suaviter commotus est.

Varia levis nutrimenti genera ex pane decocto fiant,
 quae, cum succo citrino ad gratam aciditatem facta, haud
 minimo commodo exhibeantur.

2. HAEMORRHAGIA methodo nunc memorata cohi-
 bita, perquam necessarium videtur, aegrum tenere tran-
 quillum, et eum permittere vitam suam in otio agere:
 omnia animi pathemata in fugam vertantur; nullae si-
 militer anxiae cogitationes in pectore aegri locum tenere
 debent: nam ut Poëta † canit,

*Attenuant vigiles corpus miserabile curae,
 Adducitque cutim macies, et in aëra succus
 Corporis omnis abit: Vox tantum atque ossa supersunt.*

Quare avocamenta jucunda, atque dulcia amicorum al-
 loquia, quae animum a nimis intensa meditatione abdu-
 cunt, institui debent: locutionis vel officium, vulnere re-
 cente,

† Ovidii Metamorph, Lib. III.

cente, periculo haud vacuum est; in hac enim actione pulmones modo admodum particulari sunt affecti: id officium ergo aliquamdiu negligi debet.

3. AD haemorrhagiae reditum praecavendum, regimen leniter refrigerans est observandum; et venaesectio semper peragi debet, simul ac signa plethoræ sese manifestant; experientia enim constat, quosdam hac methodo vitam diu salvam ab imminente hujus morbi periculo duxisse: in hac via insistendo consequentiæ morbi malae vel ejus reditus praecaventur.

Ex cogitatione prudenti haemorrhagiae hoc modo cohibitae, cort. Peruvian. tinct. antiphthis. pulv. stypt. aliorumque hujus classis adstringentium, effectus, lumine magis recto ante oculos nostros ponitur; manifestum enim est, operationem horum medicaminum consistere debuisse, vel sanguinem incrassando, ita ut amplius per vasa separata transire nequeat; vel vasis talem contractionem dando, ut exitum sanguinis impediat, vel hisce duabus intentionibus simul respondendo. Sed talibus medicamentis, quae primae intentioni respondent, datis, sequetur, quod sanguis parum idoneus erit ad extremitates aliorum vasorum pertranseundas, quorum diametri vasis ruptis sunt minores, et sic lethalis peripneumonia facile producet. Talia denuo, quae vasa contrahendo prius agunt, quam hanc mutationem faciunt ruptis vasis, similes certe mutationes innumeris fere aliis vasis seriei minoris producent; et ab hoc fonte similiter

militer peripneumonia nascitur; sed ad hanc doctrinam ulterius stabiliendam, casus memorabilis à Professore nostro eruditissimo D. Rutherford memoratus, facit: aegrum hac haemorrhagia tam graviter tentatum invisere vocatus erat, ut adstantes metuissent, ne statim vita simul cum sanguine periret. Multae venae eodem tempore incisae fuerunt, aliaeque pro aegri levamine tentatae sunt; tandem, haemorrhagia persistente, doses tinct. antiphthif. repetitae exhibitae erant, ut mortem instantem averterent. Haemorrhagia quidem sistebatur, et effectus ejus penitus cessabat; paucis autem tantum diebus elapsis, de dyspnoea, thoracis oppressione, aliisque vomicae pulmonis symptomatibus, conquerebatur aeger; et haec sensim faciora facta vitae suae finem imposuerunt. Haec certe, uti opinor, sufficient, quo medicinam facientes deterreantur à praxi omnibus fere casibus tam exitiali.

§ 2. VENAESECTIO, morbo à nimio sanguinis impetu orto, libera manu perfici debet: cathartica praescribenda sunt lenia: post cathartorum operationem, decocta nitrosa, amygdalarumque emulsioncs cum pauxillo succi limonum, sanguinis tumultum, et rarefactionem ejus inordinatam sufficienter sedabunt. Aegri cubiculum sit frigidiusculum et obscurum; solum spargatur foliis lentisci, vitis, aut salicis. Hisce medicamentis longo satis tempore adhibitis, cum regimine apto, omnibus nostris indicationibus, respondebitur. Adstringentia in hoc, aeque ac in praecedenti casu, damnosa sunt.

§ 3. HAEMOPTOES sanatio à vasorum laxitate ortum suum ducentis, valde difficilis erit, causa ejus permanente. Si aegri debilitas non vetet, sanguis parva quantitate mittatur. Revulsio frictione moderata, vel extremitatum scarificationibus fiat. Ut fluidorum tenuitas frequenter fibris laxis se comitem jungit, medicamina incrassantia exhibeantur. Adstringentia minus periculi hic secum ferunt, quam in aliis hujus morbi speciebus; quare si sanguinis fluxus nulli ex methodis jam memoratis auscultet, vel si iis uti vereamur, parvae cort. Peruv. doses administrentur, quo vasa roborentur: equitatio etiam, quae praecipue in iis, quibus debiliores sunt naturae pulmones, a Sydenhamo laudatur, tentari potest: at summa hic cautela opus est, aliter morbus augebitur. Quod si medicaminibus stimulum in se acrem haud habentibus prius uteremur, eademque sensim augeamus, donec ad maxime efficacia perventum sit; periculum ab eorum effectibus evanescet.

§ 4. VENAECTIO, tenuitate fluidorum morbi existente causa, si aegri vires sinant, institui debet: eodem tempore incrassantia, ut decoct. rad. consol. maj. alth. g. arab. tragacanth. Gelatina, corn. cervi, &c. in formulas aegro gratissimas convertantur. Morbo pene subacto, corroborantia, ut infusiones absynth. cent. min. gent. exercitio moderato, et aëri vitalibus effluviis diviti, addita, exhibenda sunt.

§ 5. EROSIONIS autem curatio magnam diligentiam postulat, quum sit longa, difficilis et periculosa. Revulsio vel venaesectio, si aegri vires permittant, ad sistendam haemorrhagiam praecipui sunt usus. Tussis molestissima ab acrium humorum irritatione semper adest, et aegrum multum excruciat, quare haec, si fieri possit, mitiganda erit; hoc optime perficietur ab omnibus medicaminibus, quae acria obtundunt, et mucosi defectum suppleant, ut emollientia et oleosa.

BALSAM. Locatel. cum vitello ovi solutum: mucilaginosa, atque juscula animalium juniorum tentari possunt; sed instar omnium est lac, quod omnibus intentionibus balsami respondet, et perquam idoneum est acrimoniam humorum corrigendo: si lac bubulum alvum astringat, lac asininum vice ejus sumatur, quod non cito coagulat, nec tam facile in ventriculo acidam acquirit naturam: horum medicaminum usum negligere haud debet aeger, longo temporis spatio. Omnia, quae in diæta vel medicina acrimonia quadam gaudent, fugiantur; pleraque etiam balsama sunt vitanda, eorum enim multa partibus sensu magis acuto praeditis, stimulum quendam impertiunt, sanguinisque circuitum augent; quare, nisi cum judicio praescribantur, multorum malorum pro causa merito habentur.

HAEC fusius si per omnia tractarentur, ultra modum in hujusmodi dissertationibus observari plerumque solitum, cresceret opusculum: varias morbi causas, et curandi

di methodos diversas, quam potui brevissime, et ut talis
prolusionis limites poscere videbantur, tradere conatus
sum: si quid, Lector Benevole, attentione tua dignum
tradi inveneris, mihi istud solatii haud parum praebebit;
sin minus, ut Poëta habet,

Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.

Hor. Ep. 1.

F I N I S.

... of the ...
... of the ...
... of the ...
... of the ...

... of the ...
... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...

... of the ...